

STOLPERSTEINE VERZET EN ANDERE INWONERS HOOGEVEEN E.O.

©Albert Metselaar, 2024 albertmetselaar@home.nl

De Stichting Hoogeveense Herdenkingsstenen heeft op 18 oktober 2024 de laatste grote legging gehouden van Stolpersteine voor de vermoorde leden van de Joodse gemeenschap van Hoogeveen. Stolpersteine zijn bedoeld voor alle mensen die leden onder het bewind van de nazi's, doordat ze vermoord zijn of omdat ze leden in de Duitse kampen. Ze worden met een steentje in herinnering gebracht bij hun laatste vrijwillige woonplaats. Dan leg je dus ook steentjes voor de leden van het voormalige verzet, als ze als politieke gevangenen in de kampen hebben gezeten. Hoe kom je achter hun namen? Leidraad daarbij werd een erelijst van het verzet, opgesteld door het voormalige verzet zelf, met daarop de doden of mensen bij wie een causaal verband bestond tussen hun dood en het lijden in de oorlog, en als tweede een lijst van burgemeester Tjalma van teruggekeerde politieke gevangenen. In de praktijk gaat het niet alleen over verzetsmensen. Het kon ook gebeuren dat je werd vermoord als represaille. Het kon echter ook zo zijn dat je niet in een Duits kamp zat, al werd dat wel gedacht, maar dat uit bijvoorbeeld een eigen verklaring duidelijk was dat je ontsnapt was. De steentjes zijn alleen gelegd voor mensen binnen de grenzen van de oude gemeente Hoogeveen, zoals deze functioneerde in de jaren 1940-1945. Al doende komt je tot deze lijst, de niet-Joodse mensen dus, voor wie in Hoogeveen Stolpersteine zijn gelegd:

--**Adriaan Baas**. Geb. 29-5-1913, Nieuw- en St.Joosland. Onderwijzer aan de Gereformeerde school in het Haagje. Kanaalweg 18. Gehuwd met **Paulina Neeltje Baas-Marijs**, geb. 26-7-1915, Axel. Volgens LO-leider Freek de Jonge was hij hooguit zijdelings bij het verzet betrokken, misschien. Wel duidelijk anti-Duits en liet dat in de klas ook merken, met gevolg dat hij erover verhoord is. Zijn weduwe gaf onderdak aan onderduikers, zoals bijvoorbeeld aan 'Henny', een van de helpers van Arnold Douwes (Zie dagboek Arnold Douwes 14 maart 1944). Niet betrokken bij het georganiseerde verzet. Na dodelijke acties van het verzet door NSB-leider Albert Zijlstra op een lijstje gezet van op te pakken Hoogeveners. Hij is geëxecuteerd op 1 augustus 1943 als represaille, in het Spaarbankbos. Gereformeerd.

Graf 0234 van de begraafplaats op de westzijde van de Zuiderweg.

--**Chris Baas**, geb. 27-4-1913. Grote Kerkstraat 34. Gehuwd met Kunzigje Duinkerken. Manufacturier. Nederlands Hervormd. Van 27 december 1939 tot 12 juli 1940 woonde hij in de gemeente Oosterhesselen, daarna aan de Grote Kerkstraat. Chris werd in de nacht van 10 op 11 augustus 1944 gearresteerd in zijn woning, aan de Grote Kerkstraat. Dit gebeurde door de landwacht, op verdenking van illegaal werk. Een ander document noemt de SD. Hij is direct daarna overgebracht naar kamp Erica, bij Ommen. Daar verbleef hij 14 dagen. Vervolgens ging hij naar het concentratiekamp te Amersfoort. Van daaruit ging hij gedwongen naar Duitsland, strafkamp Bolheim te Leipzig. Daarna verbleef en werkte hij in Rötha, district Borna. Dit ligt ten zuiden van Leipzig. Overleden op 10 mei 1945 om 5 uur in het ziekenhuis te Zwenkau, aan typhus abdominal. In het Nederlands: buiktyphus. Hij was een zoon van Jan

Baas en Christina Duinkerken, wonend Emmastraat 41 te Hoogeveen. Hij rust momenteel op een erebegraafplaats bij Lübeck. Nederlands Hervormd.

--**Anne de Boer**, geb. 27-2-1912, Sneek. Koopman. Hoofdstraat 180 en vanaf 9 juni 1941 Hoofdstraat 174, wat ging om één groot pand van de familie De Boer. Gehuwd met Zwaantina Elisabeth Kok. Schuiladres van o.a. de KP'er Jan Naber en na een inval naar Duitsland gestuurd, waar hij als politieke gevangene in een kamp zat. Gearresteerd op 12 januari 1945. Hij komt voor op een lijst van politieke gevangenen van burgemeester Tjalma, gedateerd 16 juli 1945. Het ging om mensen die terug gekomen waren uit Duitsland. Anne en Hans, zie hieronder, vingen niet alleen onderduikers op, onder hen was ook Jan Naber, een leidende KP'er uit Hoogeveen. Christelijk Gereformeerd. Na de oorlog lid van de vereniging van oud-verzetsmensen te Hoogeveen.

--**Hans de Boer**, geb. 22-10-1919, Sleen. Broer van Anne. Hoofdstraat 178, na 3 oktober 1941 Hoofdstraat 174 en vanaf 21 oktober 1942 aan boord van de drijvende winkel. Na een inval in de winkel van De Boer aan de Hoofdstraat als politieke gevangene naar een kamp in Duitsland gestuurd. Hij komt voor op een lijst van politieke gevangenen van burgemeester Tjalma, gedateerd 16 juli 1945. Het ging om mensen die terug gekomen waren uit Duitsland. Koopman, gehuwd 21 oktober 1942 met winkeljuffrouw Lambertia Seijertje Dina Bakker. Christelijk Gereformeerd. Na de oorlog lid van de vereniging van oud-verzetsmensen te Hoogeveen.

--**Theodorus Jacobus Carper**, geb. 13-11-1897, Frederiksoord. Opperwachtmeester Staatspolitie. Zuiderweg 42. Gehuwd met Harmke Dijkhuis. Hij was actief binnen de onderduikerslijn van de Rooms Katholieke kerk, waar hij lid van was, en seinde waar nodig andere mensen in dat er een inval zou komen. De waarnemend commandant van de toenmalige Hoogeveense politie viel dat op, dat er regelmatig niemand thuis was, als Carper een inval moest doen of daar van op de hoogte was, en seinde de NSB-burgemeester van Hoogeveen in. Hij werd opgepakt door de SD, opgesloten in Kamp Amersfoort en afgevoerd naar Neuengamme. Hij overleed 18 april 1945 tijdens het treintransport van Neuengamme naar Sandborstel, wat aldaar werd geconstateerd, aan uitputting c.q. geleden ontberingen en begraven te Brillit. Hij werd in 1960 geïdentificeerd, dankzij de gebitsgegevens van zijn Hoogeveense tandarts, en 10 augustus 1960 herbegraven op het Ereveld te Loenen, vak E no. 6. Zijn tandarts was de bij Woeste Hoeve gefusilleerde tandarts Schippers. Signalement: normaal gaaf gebit, bovenkaak voor onderkaak, geen goud in de vullingen, lengte 1,87 meter, donkerblond haar, smal voorhoofd, hoed- en petmaat 55, niet geopereerd en geen breuken, geen Engelse ziekte, rechtshandig. Zijn zoon **Bert Carper** was koerier voor hem en seinde de gezinnen in waar een inval zou komen. Via pastoor Dommershuisen van het Karmelietenklooster kreeg zijn gezin enige weken de zorg voor twee Joodse meisjes, tot ze een ander adres vonden.

--**Gerrit Coelingh**, geb. 11-6-1918, Hoogeveen. Ongehuwd, maar wel verloofd, en in die periode wonend te Baarn, Lage Vuursche 9. Toegetroten aldaar tot het gewapende verzet, al voor de bevrijding, als lid van de Binnenlandse Strijdkrachten te Baarn. In april 1945 ondergedoken te Hoogeveen. Het ouderlijke adres: Hoofdstraat 212. Hij ging op maandagmiddag, tezamen met zijn zwager Tamme Leistra, gewapend met een revolver naar de Wijsterseweg, om zich bij de Franse SAS-parachutisten aan te sluiten en kwam daar dus bewust voor gewapend verzet. Sommigen bevestigden dat hij mee streed, anderen wisten dat niet, toen Simon Schoon

onderzoek deed. Toen het daar mis ging verstopte hij de wapens in de woning van Jan Strijker (Wijsterseweg 15) en kroop weg in het schuilkat aldaar, samen met Leistra, Veldman en Dijkema. Daar waren toen ook al Jansje Kok en de familie Strijker. Hij werd door Jansje Kok bij de groep van 6 partizanen geplaatst. Mensen die bewust hadden meegestreden met de Fransen. Gereformeerd. De familie zette boven de overlijdensadvertentie: *"Nog juist voor de bevrijding van ons geweest, lag het in de raad des Heeren, van ons weg te nemen, door 's vijands machtswellust, onze lieve zoon en broer....."*. Zijn grafsteen maakt duidelijk dat hij stierf als lid van de Binnenlandse Strijdkrachten. Geëxecuteerd te Spier.

Graf 0246 van de begraafplaats op de westzijde van de Zuiderweg.

--**Jan Dekker**, geb. 22-5-1921, Warmond. Zuivel technicus (analist) bij de zuivelfabriek. Hij was de ongehuwde zoon van Jan Cornelis Jacob Dekker, koopman, vertegenwoordiger naaïmschine maatschappij, en Geertje Kiers van Oranjestraat 11. Toen hij naar Duitsland moest in verband met de Arbeitseinsatz (verplichte tewerkstelling) dook hij onder bij zijn verloofde te Nieuweroord. Landwachters deden een inval bij zijn ouders, vonden hem niet, arresteerden vader en diens aanstaande schoonzoon, gingen vervolgens naar de boerderij van Jan's verloofde en dreigden die in brand te steken. Jan kwam tevoorschijn. Vader werd losgelaten. Jan werd naar het Huis van Bewaring in Assen overgebracht. Hij werd op 8 maart 1945 geëxecuteerd bij Woeste Hoeve als represaille voor de aanslag op de SS'er Rauter. Jan vervaardigde zelf springstoffen. Verloofd met E.J. 'Kea' Stukje, dochter van oorlogslachtoffer Geert Stukje. Gereformeerd.

Graf 0211 van de begraafplaats op de westzijde van de Zuiderweg.

--**Pleunis Dubbeldam**, geb. 20-4-1914, Dordrecht. Instrumentenmaker bij de PTT. Kanaalweg 118. Gehuwd met Lammigje Cuperus. Door zijn baan kon hij telefoongesprekken afluisteren en illegale aansluitingen installeren voor het verzet. Betrokken bij het plaatsen van een geheime zender in o.a. ziekenhuis Bethesda. Gearresteerd door het verraad van Geesje Bleeker. Hij is op 8 maart 1945 geëxecuteerd bij Woeste Hoeve als represaille voor de aanslag op de SS'er Rauter. Hervormd.

--**Reinder Eikelboom**, geb. 19-6-1889, schutstraat 58. Bakker. Gehuwd met Femmigje Reinders. Gereformeerd. Actief betrokken bij het werk van de LO en via zijn bakkerij aan de voeding van vluchtelingen. Hij werd uiteindelijk opgepakt en kwam in een kamp in Duitsland terecht. Na de bevrijding was hij zo ziek, dat hij er nooit weer bovenop is gekomen. Hij overleed 13 augustus 1947 als oorlogs en verzetslachtoffer, met een zogenaamd causaal verband. Zijn dood was te wijten aan de oorlog. Hij was in een KP-rol betrokken bij de aanslag op het arbeidsbureau te Hoogeveen, toen een deel van de LO ter plaatse zich opstelde als Knokploeg. Twee dochters waren koerierster.

Graf 0485 van de begraafplaats op de westzijde van de Zuiderweg.

--**Frederik 'Freek', de Jonge**, geb. 27-12-1915, Kantoorbediende, Wilhelminaplein 19. Ongehuwd, verloofd met Tinie Keep. Eén van de leiders van de LO te Hoogeveen en door zijn uitgebreide rapportage één van de belangrijkste ooggetuigen over het doen en laten van de LO ter plaatse. Lid van de Districts Staf van District Hoogeveen van de OD. Beheerder van het bonnendepot van de LO te Hoogeveen. Na de bevrijding was hij leider van het LO-bureau te Hoogeveen, dat voormalige onderduikers van identiteitskaarten voorzag. Hij was lid van de Commissie van Vooronderzoek van de POD, de Politieke Opsporings Dienst. Tevens was hij in de begin-

periode van de Stichting 1940-1945 daarin actief. Hij moest ermee stoppen vanwege terugkerende TBC en kwalen, opgelopen door zware mishandeling. Voor de oorlog leek de TBC onder controle te zijn, in de oorlog is door al zijn illegale werk zijn lichaam weer zodanig ontregeld, dat het terugkeerde en hem fataal werd. Daarbij speelde ook dat hij tijdens een nachtelijke tocht om bonkaarten te bezorgen bij de familie Flokstra met de kolven van geweren in elkaar werd geslagen. Gereformeerd. Overigens was hij een deel van de oorlog ondergedoken bij zijn broer Jan, Van Echtenstraat 6. Hij overleed 9 oktober 1949 in het ziekenhuis in Groningen. Zijn uitvaart was een reünie van oud-verzetslieden, die hem samen naar het graf begeleidden. Jaarlijks lopen we langs zijn graf, als we na afloop van de herdenking nog over de begraafplaats wandelen.

Graf 0657 van de begraafplaats op de westzijde van de Zuiderweg.

--**Jan van der Helm**, geb. 15-8-1911, landbouwer en veehouder, Zuideropgaande 154, gehuwd met **Jo Van der Helm-Moes**, geb. 12-2-1918. Omdat paardentuig gevorderd moest worden, kwamen de Landwachters Jan Scholing en Derk Kist op 7 februari 1945 bij Jan van der Helm aan de deur. De deur zat op slot, Jo was boodschappen aan het doen, en Jan was achterop het land met het paard aan het werk. Maar er was wel geluid in huis. Er liepen mensen. De Landwachters zochten Jan achterop het land op. Ze vroegen naar het geluid, naar de mensen die ze gehoord hadden. Jan vluchtte westwaarts, over het pad langs de Wijdewijk. Hij werd op afstand doodgeschoten door Derk Kist. Het huis werd doorzocht. Jan en Jo hadden al langere tijd Joodse onderduikers, de familie Reiner/Rinat. Szaya Reiner werd achter de woning doodgeschoten, toen een radio werd ontdekt, en een zoon kreeg een kogel door zijn been. Jan van der Helm en Jo Van der Helm-Moes werden voor hun inzet voor Joodse vluchtelingen onderscheiden door het Yad Vashem-instituut. Jan ligt begraven te Hollandscheveld.

--**Geert de Jonge**, geb. 19-5-1902, Beilen. Onverwant aan de andere hier genoemde 'De Jonges'. Pesserstraat 6. Architect. Gehuwd met Aaltje Reina Homan, d.v. Lammert Homan van Hotel Homan. Ze kwamen per 12 november 1928 in de gemeente Hoogeveen wonen, vanuit Beilen. Ze waren net getrouwd, op 27 oktober. Hun adres: Pesserstraat 6. Geert was opperbrandmeester c.q. algemeen commandant van de brandweer in de gemeente Hoogeveen, inclusief de kleine korpsen in de buitengebieden. Hij deed zijn best om geblust te krijgen wat nodig was, en te laat te komen of traag te blussen, schade te laten optreden, waar gesaboteerd kon worden. Gearresteerd 16 januari 1944. Geert was als politieke gevangene opgesloten in een Duits kamp. Hij kwam in Buchenwalde terecht, waar hij door de Amerikanen werd bevrijd. Op 13 mei 1945 kwam hij ziek thuis. Hij komt voor op een lijst van politieke gevangenen van burgemeester Tjalma, gedateerd 16 juli 1945. Het ging om mensen die terug gekomen waren uit Duitsland. Remonstrants. Toen in januari 1949 het proces werd gevoerd tegen Harm Steenbergen, een landwachter die bij zijn arrestatie was betrokken, was hij nog steeds niet geheel hersteld van de ontberingen in de kampen.

--**Marinus Willem Cornelis de Jonge**, Jonkheer, geb. 16-5-1881. Directeur van de Drentse Kanaal Maatschappij. Hoofdstraat 1. Gehuwd met Jonkvrouw Catharina Martha van Holthe tot Echten. Niet betrokken bij het georganiseerde verzet. Na dodelijke acties van het verzet door NSB-leider Albert Zijlstra op een lijstje gezet van op te pakken Hoogeveeners. Geëxecuteerd op 1 augustus 1943 als represaille, in het Spaarbankbos, voor een actie van het verzet waarbij te Nieuw-Schoonebeek doden

waren gevallen. Hij was Nederlands Hervormd. Na zijn dood was zijn weduwe gastvrouw van de leiding van het Drentse gewapende verzet, en daarmee wel betrokken bij het verzet zelf. In haar huis vergaderde de leiding van de Binnenlandse Strijdkrachten.

--**Roelof Koops**, geb. 28-3-1917. Wolfsbosstraat 61. Dit pand werd later hernoemd tot Langedijk 3. Landbouwer en werkzaam op de zuivelfabriek. Gehuwd met Elsje Pol. Hervormd. Geëxecuteerd en gevonden op de morgen van 11 oktober 1944, aan de weg van Pesse naar Nuil. De Nederlandse SS was toen net in de gemeente Hoogeveen gehuisvest, werd beschoten, en wilde een daad stellen, ter afschrikking. Roelof stond bekend als anti-Duits, vanwege opmerkingen die hij maakte op de zuivelfabriek tegen enkele pro-Duitse vrouwen. Net voor zijn dood had tevens nog een Duitser geprobeerd om bij hem onder te duiken en zo informatie aan hem te ontfutselen. Hij leek een geschikt persoon ter executie.

Graf 0165 van de begraafplaats op de westzijde van de Zuiderweg.

--**Hendrik Lenten**, geb. 20-1-1894. Aanvankelijk schipper, wonend aan boord, later brandstofhandelaar, wonend Schutstraat 115. Getrouwd met Geertje Kikkert. Hij was als politieke gevangene opgesloten in een Duits kamp. Hij komt voor op een lijst van politieke gevangenen van burgemeester Tjalma, gedateerd 16 juli 1945. Het ging om mensen die terug gekomen waren uit Duitsland. Lid van de vereniging van oud-verzetssmensen van Hoogeveen. Gereformeerd.

--**Johannes Mulder**, geb. 9-10-1887, Amsterdam. Notaris te Hoogeveen. Hoofdstraat 3. Gehuwd met Alida Anna van Tulp. Eén van de vooraanstaande bestuurders bij diverse organisaties in Hoogeveen, waaronder voorzitter van de Christelijke HBS en de afdeling te Hoogeveen van de Vereniging Luchtbescherming. Persoonlijk bevriend met burgemeester Tjalma. Als notaris betrokken bij het onteigenen van Joods bezit. Hem toevertrouwde bezittingen van Joodse klanten leverde hij in bij de politie. Niet betrokken bij het georganiseerde verzet. Na dodelijke acties van het verzet door NSB-leider Albert Zijlstra op een lijstje gezet van op te pakken Hoogeveeners. Geëxecuteerd op 1 augustus 1943 als represaille, in het Spaarbankbos, voor een actie van het verzet waarbij te Nieuw-Schoonebeek doden waren gevallen. Hij was Gereformeerd.

Graf 0235 van de begraafplaats op de westzijde van de Zuiderweg.

--**Johannes Neutel**, geb. 14-8-1895. Schutstraat 204. Dat was waar nu de oprit naar de A28 is, op de westzijde van de snelweg, aan het begin van De Weide. Landbouwer. Gehuwd met Grietje Kikkert. Bij hen thuis hield het gewapende verzet vergaderingen, die leidden tot een serie overvallen en brandstichtingen, in de zomer van 1943. Als politieke gevangene weggevoerd naar een kamp in Duitsland. Hij verbleef op Borkum. Hij komt voor op een lijst van politieke gevangenen van burgemeester Tjalma, gedateerd 16 juli 1945. Het ging om mensen die terug gekomen waren uit Duitsland. Gereformeerd.

--**Arjen "Arie" Plantinga**, geb. 21-5-1906. Stoffeerder. Van Echtenstraat 62. Koster van de Christelijk Gereformeerde Kerk. Gehuwd met Annigje Hoorn. Hij was een van de leidinggevendenden van de LO van Hoogeveen. Gearresteerd in de nacht van 10 op 11 mei 1944. Gevangenschap, mishandeling, wegvoeren naar een Duits kamp en de daar doorstane behandeling hebben hem zodanig geknakt, dat hij er nooit meer goed overheen is gekomen. Hij komt voor op een lijst van politieke gevangenen van burge-

meester Tjalma, gedateerd 16 juli 1945. Het ging om mensen die terug gekomen waren uit Duitsland. Hij overleed op 25 juni 1953. De gesneuvelde KP'er Jan Hoorn was een zwager.

Graf 0986 van de begraafplaats op de westzijde van de Zuiderweg.

--**Klaas de Raad**, geb. 19-4-1900, Oude Pekela. Bentinckslaan 98. Vanaf 4 november 1941 woonde hij op het adres Kanaalweg 24 en kwam de Joodse familie Izaäk ter Berg in de woning aan de Bentinckslaan te wonen. Onderwijzer. Gereformeerd. Illegaliteitsnaam: Koenraad de Boer of 'Kara'. Tot augustus 1943 bij het christelijke onderwijs, Gereformeerde school in het Haagje, daarna ondergedoken. Werkzaam in de verspreiding van Trouw in Drenthe en Groningen. Nauw samenwerkend met anderen binnen de LO. Na de ontsnapping van Johannes Post uit de cel in Apeldoorn kwam deze een dag of wat bij hem onder dak, en ontmoette daar zijn echtgenote Dien Salomons. Verder zat Klaas vooral in het politieke verzet van de ARP, maar hij deed volgens de mensen die hem meemaakten in het verzet mee aan alle illegale arbeid. Op een lijstje van functionarissen van Jan Naber wordt zijn werk omschreven als: "*Contact buitenstreken en onderduikerszorg. Contact met de OD.*" Hij moest onderduiken in augustus 1944. Hij werd opgepakt op 23 mei 1944. Overleden 15 januari 1945 te Hamburg-Neuengamme.

--**Hendrik Raak**, geb. 21-7-1920, Hoekje 13. 19 RI. Ging door als Pantser Afweer Geschut en ordonnans, en raakte gewond in de Grebbelinie. Hij kreeg een baan op het postkantoor van Hoogeveen. Daar liet hij zich overvallen door Jan Naber, wat een flinke buit opleverde. Uiteindelijk gearresteerd en samen met Albert Jan Rozeman en anderen op 6 juni 1944 geëxecuteerd te Overveen. Jan Naber was verloofd met zijn zus Jannie Raak.

--**Gerrit Reinders**, geb. 2-6-1904, schipperszoon. Bentinckslaan 57. Gehuwd met Hilligje Koster. Notarisklerk op het kantoor van notaris Johannes Mulder. Het verzet deed op 29 mei 1945 een schrijven uitgaan waarin hij werd genoemd als lid van de Vertrouwensraad Illegaliteit, bedoeld om actief te zijn rondom de zuiveringen. Gerrit hoorde bij de oude kern van de LO, de eerste groep die in Hoogeveen de plaatselijke organisatie opzette en deed functioneren. Opgepakt door de Duitsers. Hij komt voor op een lijst van politieke gevangenen van burgemeester Tjalma, gedateerd 16 juli 1945. Het ging om mensen die terug gekomen waren uit Duitsland. Bijzonder is dat hij in een naoorlogse verklaring geen melding maakte van verzet door notaris Mulder, terwijl ook Freek de Jonge de notaris niet kende als verzetsman. Diens verzetsrol kunnen we dan ook zien als naoorlogse invulling. Gerrit was na de bevrijding lid van de Commissie van Vooronderzoek van de POD, de Politieke Opsporings Dienst. Nederlands Hervormd.

--**Albert Jan Rozeman**, geb. 29-3-1914, Zandijk. Ambtenaar bij de sociale dienst van de gemeente Hoogeveen. Hij werd de lokale leider van de LO te Hoogeveen en beheerde tevens het bonnendepot van de illegaliteit voor het hele District Hoogeveen van de LO, van waaruit via tussenpersonen het hele district van bonkaarten werd voorzien. Als geestelijk verzorger opgeleid, aangesteld, maar door zijn arrestatie niet als zodanig actief geworden. Verloofd met Lammie ter Stege, maar zijn verloofde was niet betrokken bij het verzet. Albert hield haar bewust op de achtergrond. Ten gevolge van de executie van politieman Huizing te Beilen, door de KP van Johannes Post, werd Albert gearresteerd. Hij werd geëxecuteerd in de duinen bij Overveen en rust op de erebegraafplaats aldaar. Zoon van Steven Rozeman. Ze woonden op het adres

Van Echtenstraat 50, dat nu niet meer bestaat. Nederlands Hervormd, en zowel diaken als administrateur voor de Grote Kerk. Schuilnaam: 'Aro'.

--**Steven Rozeman**, geb. 4-3-1882 te Oosterhesselen. Nederlands Hervormd. Kleermaker. Weduwnaar van Susanna Bols. Hij ondersteunde zijn zoon Albert Jan Rozeman en maakte o.a. een Duits uniform na, waarmee een deserteur naar Duitsland vertrok, om daar in het verzet te kunnen gaan. Hij woonde op het niet meer bestaande adres Van Echtenstraat 50. Gearresteerd 20 maart 1944, toen zijn zoon ook werd opgepakt, overgebracht naar de gevangenis in Assen en vervolgens naar het Scholtenhuis te Groningen. In Juni verplaatst naar kamp Vught. Hij werd augustus 1944 overgebracht naar het kamp Oraniënburch-Heinkel. Steven overleed 30 januari 1945 in het kamp Oraniënburch.

--**Harmanus Schipper**, geb. 13-8-1909, Steenwijkerwold. Tandarts te Hoogeveen. Hoofdstraat 11. Gehuwd met Murkje Jacomina Trijntje Wildschut. Lid van de Districts Staf van District Hoogeveen van de OD. Gastadres van een onderduiker, betrokken bij een geheime zender, op het eind van de oorlog. Verraden. Geëxecuteerd 8 maart 1945 bij Woeste Hoeve, Apeldoorn, als represaille als gevolg van de aanslag op Rauter, leider van de SS in Nederland. Nederlands Hervormd.

Graf 0210 van de begraafplaats op de westzijde van de Zuiderweg.

--**Geert Stukje**, geb. 28-1-1896, Wildervank. Middenraai 48. Landbouwer. Gehuwd met Anna van der Helm. Verzetsman en gastadres van diverse onderduikers, waaronder de op 8 maart 1945 bij Woeste Hoeve geëxecuteerde Kobus Veltmeijer en Jan Dekker. Gearresteerd 28 november 1944 door de SS van Hollandscheveld, de beruchte groep uit de openbare lagere school bij de kerk. Geert werd in maart 1945 overgebracht naar het KZ Neuengamme. Omdat de bevrijding van dit kamp in zicht was, door het terugtrekken van de Duitse troepen, werd hij opnieuw op transport gesteld. Het werd een lange treinreis, met veel ontberingen. Geert overleefde de reis. Hij werd in kamp Wöbbelin ondergebracht. Een kamp zonder voorzieningen, nog in aanbouw. De reis en dit kamp zorgden voor veel zieken en doden. Geert maakte op 2 mei 1945 de bevrijding van het kamp nog meer. Hij overleed 9 juni 1945 in Lubtheen in Mecklenburg, Landkreis Hagenow, in een Amerikaans veldhospitaal. Geert Stukje woonde niet in de oude gemeente Hoogeveen. Een stolpersteen voor hem was besteld door de organisatie uit de oude gemeente Beilen en gelegd in samenwerking met de stichting uit Hoogeveen.

--**Pieter Cornelis Marinus van de Velde**, geb. 23-4-1897, Vlissingen. Pesserstraat 1. Arts/directeur van ziekenhuis Bethesda. Gehuwd met Ida Johanna Nebbeling. Betrokken bij het artsenvetzet en regionaal coördinator daarvan. Bethesda zette zich onder zijn leiding volop in voor vluchtelingen, Joods en niet-Joods, waarmee tevens gezegd is dat hij het niet alleen deed. Hij kreeg echter als enige de eer, toen er een bronzen beeld van hem voor het ziekenhuis werd gezet, waardoor 141 vrouwen (verpleegsters, huishoudelijke hulp, enz.) en andere personeelsleden in de schaduw verdwenen. Opgepakt naar aanleiding van een door het verzet geplaatste zender. Geëxecuteerd 8 maart 1945 te Woeste Hoeve, als represaille in verband met een aanslag op SS-leider Rauter. Gereformeerd.

Graf 0209 van de begraafplaats op de westzijde van de Zuiderweg.

--**Roelof Veldman**. Geb. 11-2-1921 als zoon van Albert Veldman en Johanna Scheerhoorn. Hij was sinds 28 september 1940 getrouwd met Gerritdina Grevink. Hij

woonde met haar op het adres Haagje 41 en sinds januari 1943 op Van Echtenstraat 89. Ze hadden samen twee kinderen, Albert geb. 1941 en Jan Willem geb. 1944. Hij ging op maandagmorgen 9 april naar de Wijsterseweg, met de bedoeling zich aan te sluiten bij de parachutisten. Hij hielp bij het ophalen van de containers uit de Boerveense plassen. Tussendoor kwam hij nog even thuis, trakteerde zijn jongere broertje op chocolade en liet zien hoeveel sigaretten hij wel niet thuis had gebracht. Hij moest weer terug, hij wilde de Fransen helpen, zei hij. Hij heeft volgens Dijkema en Jansje Kok niet deelgenomen aan de strijd, maar volgens anderen wel. Hij kroop tenslotte weg in een schuilgat bij Strijker, waar de familie Strijker en Jansje Kok van tevoren al ingedoken waren. Hij werd door Jansje bij de groep van 6 partizanen geplaatst. Simon Schoon reconstrueerde direct na de oorlog wat er was gebeurd. Hij was er door zijn onderzoek van overtuigd dat dit inderdaad een groep strijders betrof: *"De aanwijzing van deze groep was vrij juist"*, schreef hij in zijn rapport. Transportarbeider. Geëxecuteerd te Spier. Er werd bij de Oorlogsgravenstichting opgegeven dat er geen kerkelijke binding was.

Graf 0244 van de begraafplaats op de westzijde van de Zuiderweg.

--**Jacobus Wiegman**, geb. 2-1-1905 te Ontswedde. Zuideropgaande 27. Hoofd van de 'Witte Schoele', de Hervormde lagere school van het Zuideropgaande, naast zijn woning. De ondermeester en de hoofdmeester wisselden van woning. Het echtpaar Wiegman kwam in 1932 aan de school van het Zuideropgaande, en woonde toen in het pand Zuideropgaande 31. In 27 zat meester Kuiper. Toen deze vertrok en Wiegman hem als hoofdmeester opvolgde, kwam Wiegman in 27 en een nieuwe ondermeester in het pand 31, meester Hendrik Zijlstra. Nauw samenwerkend met ds. Volger, hoofd van de LO te Hollandscheveld en voorzitter van het Hervormde schoolbestuur. Na het vertrek van ds. Volger in juli 1944 naar Harlingen was hij zelf alleen leidend, voor zover het de Hervormde kant van de LO betreft. Hij was gehuwd met **Aikina Hensums**, geb. 10-3-1908. Ze hadden langere tijd twee Joodse dames in huis. Verder kreeg het kinderloze echtpaar zomaar ineens een baby in de wieg. Het was een jongetje en hij heette Menno Wiegman, zei men. Het ging om Menachem Philipson uit Leiden. Na een inval werd meester Wiegman als politieke gevangene naar een kamp in Duitsland gestuurd. Hij komt voor op een lijst van politieke gevangenen van burgemeester Tjalma, gedateerd 16 juli 1945. Het ging om mensen die terug gekomen waren uit Duitsland. Wiegman heeft tot zijn dood ernstig last gehad van de ervaringen, opgedaan in het kamp. Voor hun inzet ontving het echtpaar de Yad Vashem-onderscheiding.

--**Arnoldus Roodhart Zandbergen**. Geb. 10-7-1897, Blokzijl. Gehuwd met Beertje Volkers. Grote Kerkstraat 21. Stoffeerder en meubelhandelaar. Godsdienst: Gereformeerd. Politiek: Anti Revolutionair. Na de lagere school haalde hij een vakdiploma stofferen. Was in militaire dienst als sergeant. Schuilnamen: Roodhart en Z-Hoogeveen. In de meidagen van 1940 was hij bij de Luchtwacht van Hoogeveen. Hij werkte in de LO in Drenthe en de kop van Overijssel. Medeoprichter van de LO in Hoogeveen, van het District Hoogeveen van de LO (tevens Districtsleider) en van de Provinciale LO van Drenthe (tevens Provinciaal leider). Deed mee met het landelijk overleg binnen de LO. Toen hij moest onderduiken, na arrestaties in Hoorn, zat hij van 1 augustus 1943 tot 19 oktober 1943 ondergedoken in Leeuwarden. Hij werd opgepakt en maakte toen een moeilijke tijd door in een concentratiekamp. Hij komt voor op een lijst van politieke gevangenen van burgemeester Tjalma, gedateerd 16 juli 1945. Het ging om mensen die terug gekomen waren uit Duitsland. Als provinciaal LO-leider verantwoordelijk voor 5000-6000 onderduikers, waaronder dus ook alle

Joodse onderduikers en de provinciale pilotenhulp. Hij heeft nooit een Yad Vashem-onderscheiding gehad.

Graf 3855 van de begraafplaats op de westzijde van de Zuiderweg.

--**Otto Zomer**, geb. 28-8-1898. Riegshoogtendijk 148. Landbouwer, gehuwd met Femmigje Streutker. Onderduikadres voor leden van de KP-Rieks, en wie via deze KP ook maar in het gebied Alteveer-Kerkenveld-Zuideropgaande zou moeten overnachten. Broer van Hendrikus 'Rieks' Zomer. Er is nogal eens verteld dat Otto werd opgepakt door de SS uit de school bij de kerk van Hollandscheveld, en werd gedood, omdat men dacht dat men zijn broer Rieks te pakken had. Dat klopt niet. Tijdens een transport van gedropte wapens is de lading wapens een nacht onder dak geweest bij Otto op de boerderij. Daar werd de lading opgehaald door iemand uit de omgeving van Coevorden, ook lid van het verzet. Toen deze werd opgepakt en mishandeld, kwam men vanzelf bij Otto uit. Als eigenaar van een tijdelijk wapendepot viel hij onder de 'Todeskandidaten', om als gijzelaar dood te kunnen schieten zo gauw daarvoor een aanleiding was. Na de aanslag te Woeste Hoeve ging Otto mee, met anderen uit het Huis van Bewaring te Assen en elders. Hij werd genadeloos geëxecuteerd c.q. vermoord op 8 maart 1945 te Woeste Hoeve. Hij ligt nu begraven op de begraafplaats te Hollandscheveld. Gereformeerd.